

A Fővárosi Ítéltábla az M. Tóth Gábor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. M. Tóth Gábor ügyvéd) által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek – az Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviselési Osztály (1055 Budapest, Szalay utca 16.; ügyintéző: ...) által képviselt **Fővárosi Törvényszék (1055 Budapest, Markó utca 27.)** alperes ellen bírósági jogkörben okozott kártérítés iránt indult perében a Székesfehérvári Törvényszék 2016. november 2. napján meghozott 27.P.20.957/2015/21. számú, 25. sorszám alatt kijavított ítélete ellen a felperes részéről 26. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest kártérítés címén 19.647,91 euró és 271.171 forint, valamint járulékaik megfizetésére. Előadta, hogy az alperessel szembeni kártérítési igényét elsődlegesen a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésére alapítja az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) által a C-6/90. és C-9/90. számú „Francovich és Bonifaci” ügyben, a C-46/93. és C-48/93. számú „Brasserie du pêcheur” ügyben és a C-224/01. számú „Köbler” ügyben kimunkált azon felelősségi alakzat megfelelő alkalmazása mellett, amelynek alapján az Európai Unió tagállamai kártérítési felelősséggel tartoznak valamely állami szerv – ideértve a végső fokon ítélező tagállami bíróságot – által magánfelek sérelmére megvalósított uniós jogsértésért. A felperes kártérítési igényét másodlagosan közvetlenül az uniós jogra, azon belül az EUB által a fentebb említett ügyekben kimunkált felelősségi alakzatra alapította a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésének megfelelő alkalmazása mellett.

Előadta, hogy a felperesi fióktelepet a **H. S. AG** németországi társaság alapította 2004. évben. A felperes az **M. Kft.**-vel konzorciumot alkotva megnyerte az L71. számú főút megépítésére vonatkozó közbeszerzési eljárást. A konzorcium alvállalkozói, az **S. Zrt.** 2008. szeptember 18-tól, míg az **A. Kft.** 2009. január 27. napjától felszámolás alá került, mindkét cég felszámolója a **C. L. Zrt.** lett. A felperes a felszámolási eljárásokban bejelentette a két céggel szemben fennálló jogerős bírósági ítélet alapján fennálló 66.632.375 forint és járulékai vonatkozásában fennálló követelését, annak nyilvántartásba vételét azonban a felszámoló a 2011. november 18. napján kelt levelében kifejezetten elutasította, illetve a követelést az **A. Kft. „f.a.”** közbenső mérlegében nem szerepeltette. A felperes további 47.181.414 forint hitelezői igénnyel rendelkezett az **A. Kft. „f.a.”**-val szemben, azonban a felszámoló ezen követelés nyilvántartásba vételét is megtagadta. A felperes igényei érvényesítése érdekében jogi képviselőt bízott meg, aki a felperesi követelések megfelelő nyilvántartásba vételének elutasítása miatt 2011 decemberében és 2012 januárjában kifogásokat

terjesztett elő, illetve a felszámoló magatartása miatt a Felszámolók és Vagyonfelügyelők Országos Egyesületénél etikai bejelentést tett. Az intézkedések eredményeként a felszámoló 2012 tavaszán a felperes 66.632.375 forint összegű követelését nem vitatott követelésként, míg a 47.181.414 forint összegű követelését vitatott követelésként nyilvántartásba vette és ennek megfelelően javította a közbenső mérleget is. A **Fővárosi Törvényszék** ennek nyomán a 15.Fpkh.01-12-000079. és 15.Fpkh.01-12-000080. számú kifogási eljárásokat megszüntette és eljárásonként bruttó 47.625 forint díjnak a felperes részére történő megfizetésére kötelezte a felszámolót. A **Fővárosi Törvényszék** a 15.Fpkh.01-10-000475/20. számú 2012. szeptember 28. napján kelt végzésében kötelezte a felszámolót, hogy a felperes által bejelentett 47.181.414 forint összegű követelését elismert követelésként vegye nyilvántartásba. A végzést a Fővárosi Ítéltábla 12.Fpkf.43.251/2013/2. számú végzésével helybenhagyta.

A felperesnek a fenti eljárásokkal összefüggésben igénybe vett külső és belső jogi tanácsadói tevékenységéből következően jelentős költségei merültek fel, összesen 9.968,15 euró összegben, amelyhez képest a **Fővárosi Törvényszék** a kifogásokat elbíráló végzéseiben összesen 320,24 eurónak megfelelő 95.250 forint díjat állapított meg a felperes javára. A felszámoló jogellenes magatartása következtében tehát a felperesnél meg nem térült költségek merültek fel, amelyeket a felszámoló felhívás ellenére sem fizetett meg a felperesnek. A felperes ezért 9.647,91 euró összegű kárának megtérítése iránt pert indított a felszámolóval szemben a Csődtv. 54. § (1) bekezdése, a Ptk. 339. § (1) bekezdése és 355. § (4) bekezdése alapján a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt. A felperes a felszámolóval szembeni perben kártérítési igénye jogalapja körében kifejtette, hogy anyavállalata a **H. S. AG** a székhelyétől eltérő tagállamban való letelepedés keretében jelenik meg a magyar piacon, ezért a felperes igényének elbírálása során nem mellőzhető a vonatkozó uniós joganyag vizsgálata és alkalmazása, így az EUMSZ által biztosított letelepedés és vállalkozás szabadságát biztosító 49. cikke, az EUSZ hatékony jogvédelemről szóló 19. cikke és az EUB vonatkozó joggyakorlata. A felperes az uniós jog értelmezése érdekében indítványozta a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt az EUSZ 267. cikkének (2) bekezdése alapján az EUB előzetes döntéshozatali eljárását. A felperes keresetét a Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2012. szeptember 25. napján kelt 28.G.301.469/2012/8. számú ítéletével elutasította. A Pesti Központi Kerületi Bíróság az ítélet indokolásában megállapította, hogy a felszámoló a felperes ügyeiben jogellenesen és felróhatóan járt el, ugyanakkor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperesnek nincs lehetősége arra, hogy a kifogási eljárásokban elutasított díjigényét a felszámolóval szemben indított külön kártérítési perben érvényesítse. A bíróság nem adott helyt a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmének, mivel álláspontja szerint az irányadó magyar jog és a közösségi jog által védett alapértékek viszonyát illetően nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatásának. A felperes a Pesti Központi Kerületi Bíróság ítélete elleni fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében foglalt közösségi hűség elvéből eredő kötelezettségeit megsértve mellőzte a Csődtv. 54. §-ának, a Ptk. 339. §-ának és 355. §-ának a letelepedés és vállalkozás szabadságát biztosító EUMSZ 49. cikkével összhangban való értelmezését. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésébe ütköző módon mellőzte az EUSZ 19. cikke rendelkezésének alkalmazását, amely szerint a tagállamoknak az uniós jog által szabályozott területeken meg kell teremteniük a hatékony jogvédelem biztosításához szükséges jogorvoslati lehetőségeket. A Pesti Központi Kerületi Bíróságnak úgy kellett volna értelmeznie a hazai jogszabályokat, hogy azáltal tényegesen is érvényesülni tudjon a felperesnek az uniós jog által biztosított, a letelepedéshez és vállalkozáshoz való joga, amely nyilvánvalóan nem tudott hatékonyan érvényesülni akkor, amikor a felperes a felszámoló jogellenes magatartásával szemben csak olyan áron szerezhetett jogorvoslatot a magyar bíróság előtt, hogy az ezzel felmerült költségeit lényegében saját magának kellett viselnie. A felperes fellebbezése folytán eljáró **Fővárosi Törvényszék** a 4.Gf.76.028/2012/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A **Fővárosi Törvényszék** ítéletében kifejtett álláspontja

szerint a felperest a felszámoló jogellenes és felróható magatartásával összefüggésben a Csódtv. 54. §-a alapján a felszámolási vagyont érintően kár nem érte, ezért a felszámoló kártérítési felelősségét kár hiányában nem tartotta megállapíthatónak. A **Fővárosi Törvényszék** ezzel azt mondta ki, hogy a felszámoló csak olyan károkért lehet felelős, amelyek a hitelezőt annak következtében érik, hogy az adós felszámolási eljárásba bevont vagyona csökkent, amely azt jelenti, hogy a felszámoló tevékenysége során következmények nélkül okozhat kárt harmadik személyeknek mindaddig, amíg az adós gazdálkodó szervezet vagyonát e károkozás nem érinti. A felperes előadta, hogy a felszámolóval szemben indított kártérítési perben jelentős költségei merültek fel készkiadás és ügyvédi munkadíj formájában amelyekből az első- és másodfokú eljárásban egyaránt 5.000-5.000 eurót kíván jelen perben érvényesíteni.

A felperes előadta, hogy a **Fővárosi Törvényszék** mint végső fokon eljáró tagállami bíróság a 4.Gf.76.028/2012/9. számú ítéletével a felperesnek a felszámolóval szembeni kárigénye elbírálása során az uniós jog által a magánfelek számára közvetlenül jogot biztosító szabályokat megsértette, amelyből eredő kárért a Magyar Állam a **Fővárosi Törvényszék** útján köteles helytállni. A felperes az uniós jog megsértésért való kárfelelősség körében hivatkozott az EUB-nak a „Francovich”, a „Brasserie du pêcheur” és a „Köbler” ügyben kifejtett álláspontjára. Az EUB „Köbler” ügyben hozott ítélete szerint a tagállamot a végső fokon ítélkező tagállami bíróságnak a közösségi jogot sértő határozata által okozott kárért felelősség terheli, ha a megsértett szabályok jogokat állapít meg a magánszemély részére, ha a jogsértés kellően súlyos és ha közvetlen ok-okozati összefüggés áll fenn a tagállamot terhelő kötelezettség megsértése és a kár között. A felperes hivatkozott továbbá a Kúria elnöke által felállított „az Európai Unió jogának alkalmazása: az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatai” elnevezésű joggyakorlat-elemző csoport által 2013. november 29-én készített Összefoglaló Véleményre, amely szerint az uniós jog megsértésén alapuló igényérvényesítés esetén az európai jog elvei mellett a Ptk. 349. §-át kell megfelelően alkalmazni. A felperes hangsúlyozta, hogy miután a **Fővárosi Törvényszék** jogerős ítélete ellen a Pp. 271. § (2) bekezdése értelmében nem volt helye felülvizsgálatnak, ezért a kártérítési igény elbírálása szempontjából a **Fővárosi Törvényszék** minősül végső fokon ítélkező bíróságnak. A felperes álláspontja szerint a **Fővárosi Törvényszék** felelőssége megállapítható, mivel annak a „Köbler”-ítéletben foglalt valamennyi feltétele maradéktalanul teljesül. A **Fővárosi Törvényszék** mint végső fokon ítélkező tagállami bíróság megsértette a felperes részére jogot megállapító uniós rendelkezéseket, amikor eljárása során teljes egészében figyelmen kívül hagyta a letelepedés és vállalkozás szabadságára, valamint a hatékony jogorvoslatra vonatkozó közösségi jogi szabályokat. Egy olyan tagállami intézkedés ugyanis, amely egy másik tagállamban honos vállalkozás magyarországi fióktelepét elzárja a felszámoló jogellenes eljárása miatt az általa mint hitelezőként igénybe vett jogorvoslattal kapcsolatban felmerült költségeinek kárként való érvényesítésétől, nyilvánvalóan sérti az EUMSZ 49. cikkét, mivel indokolatlanul korlátozza a szabad letelepedés és vállalkozás jogát. A **Fővárosi Törvényszék** ítélete emellett szöges ellentétben áll a vonatkozó magyar jogirodalomban és ítélkezési gyakorlatban képviselt állásponttal is, amely szerint a Csódtörvény 54. §-a nem tartalmaz olyan korlátozást, amely a felszámoló felelősségét kizárólag a felszámolási vagyont csökkentő magatartásokra szűkítené le. Az ezzel ellentétes értelmezéssel a **Fővárosi Törvényszék** megsértette az EUMSZ 49. cikkéből következő hátrányos megkülönböztetés tilalmának követelményét is, hiszen a másik tagállamban honos vállalkozás fióktelepe számára a letelepedés szabadságának gyakorlását és vállalkozási tevékenység folytatását indokolatlanul akadályozta és korlátozta. Az alperes magatartása kimeríti az EUB által a Köbler-ügyben kimunkált feltételeket, mivel az alperes által megsértett uniós szabályok kellőképpen egyértelműek és pontosak, tehát az alperes uniós jogsértése kellően súlyosnak minősül. Az alperes annak ellenére mellőzte a vonatkozó közösségi jog alkalmazását, hogy a vonatkozó uniós szabályokat és az EUB joggyakorlatát a felperes mind az első, mind a másodfokú eljárás során részletesen bemutatta. Az alperes eljárása önmagában azzal megvalósította az uniós jog megsértését, hogy az EUMSZ 267.

cikk (3) bekezdése alapján fennálló erre vonatkozó egyértelmű kötelezettsége ellenére mellőzte a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését az EUB előtt. A felperes hangsúlyozta, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását kizáró, a C-283/81. számú „Cilfit” ügyben kimunkált körülmények egyike sem állt fenn, így az alperesi bíróságok nem mellőzhették volna az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését. Ehhez képest tévesen állapította meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság, hogy az alapperben előterjesztett kereset a nemzeti jog szabályai alapján eldönthető, másrészt megalapozatlanul állapította meg a **Fővárosi Törvényszék**, hogy a felperes által feltett kérdések nem megfelelő megfogalmazása az előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatásának akadályát jelentette volna. A felperes előadta, hogy a kár elhárítása érdekében valamennyi jogorvoslati lehetőséget kimerítette, így a Ptk. 349. § (1) bekezdésében foglalt követelmények is teljesültek. A felperes kereseti kérelme mellett kérte az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését az EUMSZ 267. cikkének (2) bekezdése alapján az EUMSZ 49. cikkének a 93/37/EGK irányelv és a 2004/18/EK irányelv szabályainak értelmezése érdekében.

Az alperes ellenkérelmében kérte a felperes keresetének elutasítását. Előadta, hogy a felperes keresete a közösségi jog megsértésén alapul, a nemzeti jog kártérítésre vonatkozó szabályaira csak mint az uniós jogsértésért való felelősség megállapítását lehetővé tevő tagállami szabályokra utal, amelyből következően a felperes által is hivatkozott az EUB által hozott ítéletek alapján a felperesnek a pert a Magyar Állam ellen kellett volna megindítania függetlenül attól, hogy a jogsértés mely tagállami szervnek tudható be. Az alperes vitatta a felperes által hivatkozott, a Kúria által kiadott Összefoglaló Véleményben foglaltakat, miután azok az EUB által hozott döntések tartalmával ellentétben állnak és a bíróságok számára egyébként sem kötelezőek. Az alperes álláspontja szerint az alapperben alkalmazott nemzeti jogszabályok nem sértik az EUMSZ letelepedés és vállalkozás szabadságára vonatkozó rendelkezéseit. A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az alperes a Csődtörvény 54. §-át a jogirodalommal és a bírósági gyakorlattal ellentétesen értelmezte volna, az idézett törvényhely nyelvtani értelme ugyanis egyértelműen tartalmazza az alperesi bíróság által is hivatkozott korlátozó rendelkezést. A Csődtv. 54. §-a nem állapít meg hátrányosabb szabályokat a külföldi székhelyű vállalkozások számára, mint a hazai székhelyű vállalkozásoknak, így a diszkrimináció tilalmának megsértésére irányuló felperesi hivatkozás is alaptalan. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése az eljáró bíróság mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés tehát a fél ilyen irányú kérelme esetén a bíróság annak nem köteles automatikusan eleget tenni. Az alapperben a bíróságnak a Csődtv. 54. §-a alapján kellett a felperesi igényt elbírálni, ehhez képest a felperes nem jelölt meg olyan közösségi jogszabályt, amely az általa érvényesített kártérítési igény terjedelmére vonatkozóan a tagállamok számára kötelező rendelkezést tartalmazna. Az alperes vitatta a felperes által előadott kárösszegezését azzal, hogy a felperes perköltség igénye az alapeljárásban nyilvánvalóan eltúlzott volt, a szükségtelen költségeket a fél saját veszélyére vállalja azok az ellenérdekű félre nem háríthatók át.

A felperes az alperesi ellenkérelemre tett észrevételében az alperes személyét illetően kiemelte, hogy az uniós joggyakorlat lehetővé teszi, a magyar joggyakorlat pedig egyenesen megköveteli, hogy a magyar állam a bíróságai által megvalósított uniós jogsértésekért a jogsértést elkövető bíróság útján álljon helyt. A „Brasserie du pêcheur” ügyben hozott ítélet alapján uniós jogi értelemben az állam, valamint annak jogalkotó, igazságszolgáltató és végrehajtó szervei egy egységet képeznek. Hivatkozott továbbá a C-429/09. számú „Günter Fuß” ügyben hozott ítéletre, amely szerint nincs akadálya annak, hogy az uniós jogsértés miatti károsult közvetlenül a jogsértést megvalósító hatósággal vagy állami szervvel szemben érvényesítse kárigényét.

Az elsőfokú bíróság a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványát a 18/I. sorszámú végzésével elutasította.

Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletében a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest az alperes perköltségének viselésére. Indokolásában kifejtette, hogy a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárásra feltenni indítványozott kérdések arra irányultak, hogy az EUB az alperesi bíróság előtt folyamatban volt jogvita lényegéről foglaljon állást, amely a jelen kártérítési per eldöntése szempontjából relevanciával nem rendelkezik, így az indítványt el kellett utasítani. Az elsőfokú bíróság az alperes passzív perbeli legitimációjának kérdésében egyetértett a felperes által a Kúria Összefoglaló Véleményében foglaltak alapján kifejtett állásponttal. A per érdemét illetően kifejtette, hogy a Ptk. 349. §-a alapján indított kártérítési per nem használható fel a jogellenesnek tartott ítélet elleni jogorvoslat céljára, azaz a kártérítési per bírósága a sérelmesnek tartott határozatot nem bírálhatja felül és nem állapíthatja meg annak jogellenességét. A bírói gyakorlat értelmében a téves döntés akkor alapozhatja meg az eljáró bíróság kártérítési felelősségét, ha a jogalkalmazási tévedés kirívóan súlyosnak minősül. A felperes az alapperben a Csódtv. alapján terjesztette elő kereseti kérelmét, amelynek 54. §-a a belföldi, illetve külföldi székhelyű vállalkozások tekintetében nem tesz különbséget, következésképpen a diszkrimináció tilalmának megsértésére, továbbá a letelepedés és vállalkozás szabadságának korlátozására irányuló felperesi hivatkozás nem lehetett alapos. Az alperesi bíróság a Csódtv. 54. §-át akként értelmezte, hogy a felszámoló felelőssége a felszámolási vagyonnal összefüggésben áll fenn, amely értelmezés nem minősül kirívó, mérlegelést nem tűrő jogalkalmazói jogszabálysértésnek. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felperesnek kárt nem okozott ezért a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte a felperes elfogultsági kifogását elutasító végzés megváltoztatásával az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 252. § (1) bekezdése alapján hatályon kívül helyezni és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítani, mivel az ítélet meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok állt fenn. A felperes másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdés alapján az eljárás lényeges szabályainak megsértése, valamint a bizonyítási eljárás kiegészítésének szükségessége miatt. A felperes harmadlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát a kereseti kérelemben megjelölt elsődleges és másodlagos jogalapra tekintettel. Kérte továbbá az alperes perköltségben való marasztalását.

A felperes előadta, hogy az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértett, amikor a felperes többszöri, kifejezett kérelme ellenére nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének. A bizonyításra szoruló tényekről és a bizonyítási teherről szóló tájékoztatásnak a perben azért lett volna kiemelkedő jelentősége, mert a felek között már az is vitás volt, hogy a felperes keresetét az uniós jog vagy a Ptk. 349. §-a szerinti szabályai alapján kell-e elbírálni. A felperes álláspontja szerint a perbeli kártérítési igény az uniós jogon alapul, ezért a felperesnek kizárólag az EUB „Köbler” ügyben hozott ítéletében foglalt feltételek fennállását kellett csak igazolnia, amelyhez képest az elsőfokú bíróság téves álláspontja folytán a keresetet a Ptk. 349. §-a alapján bírálta el. Az elsőfokú bíróság azonban az általa alkalmazandónak ítélt anyagi jogszabályokról elmulasztotta a feleket előzetesen tájékoztatni, ezzel megfosztotta a felperest attól, hogy akár ellenkező meggyőződésével szemben is igazolja a kártérítési felelősség Ptk. 349. §-a szerinti feltételeit. Az elsőfokú bíróság eljárása a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti és az 1/2009. (VI. 24.) PK véleményben foglalt tájékoztatási kötelezettség követelményeinek, valamint a Pp. 141. § (6)

bekezdésében foglalt követelményeknek sem felelt meg, amelynek következtében a felperes szükségszerűen pervesztes lett. Az elsőfokú bíróság további lényeges eljárási szabályt sértett, amikor a felperes bizonyítási indítványának mellőzésével nem intézkedett az alapügy iratainak beszerzése iránt, amellyel egyben megalapozatlanná is tette az elsőfokú ítéletet. Az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indokolja továbbá, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt indokolási kötelezettségét is. Az elsőfokú bíróság súlyos eljárási szabálysértései az első fokon eljáró bíró elfogultságát is alátámasztják, és önmagukban szükségessé teszik az elsőfokú tárgyalás megismétlését. A felperes előadta, hogy az első fokon eljáró bíró még a látszatát sem kívánta fenntartani annak, hogy az eljárást perrendszerűen és tárgyilagosan vezesse, ezért a felperesnek komoly aggálya merült fel, hogy az eljáró bíró a felperes kárára elfogult, ezért a tárgyalás berekesztését követően nyomban bejelentette a kizárási ok fennállását, illetve kifogást emelt az eljárás szabálytalansága ellen.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása iránti fellebbezési kérelme indokaként előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete téves jogszabályokon alapul, mivel az alperes uniós jogsértésért való kártérítési felelősségének megállapítása során az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésén alapuló „Köbler” ítélet feltételeit kell vizsgálni. Az EUB a „Köbler” ítéletben kifejtette, hogy a végső fokon eljáró tagállami bíróság által elkövetett uniós jogsértésért való kártérítési felelősség abban az esetben állapítható meg, ha a megsértett jogszabály jogokat állapít meg a magánszemélyek részére, a jogsértés kellően súlyos és közvetlen okozati összefüggés áll fenn a kötelezettség megsértése és a kár között. A „Köbler” ítélet szerint e feltételek szükségesek és elégségesek a magánszemélyek számára a kártérítéshez való jog megalapozására azzal, hogy az állam felelősségére vonatkozó tagállami szabályok nem lehetnek szigorúbbak, mint azok, amelyek a hasonló jellegű nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak, illetve nem lehetnek olyanok, amelyek lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszik a kártérítési igény érvényesítését. Az, hogy az adott államnak a nemzeti jog felelősségi szabályainak keretei között kell az okozott kár következményeit orvosolnia, nem a kártérítés anyagi jogi feltételeire vonatkozik, hiszen azokat a „Köbler” ítélet már tisztázta, hanem pusztán a kártérítés megítélésének eljárásjogi kereteire értendő. A felperes utalt arra is, hogy az elsőfokú bíróság a passzív perbeli legitimáció kérdésében irányadónak vette a Kúria Összefoglaló Véleményében foglaltakat, a kártérítési felelősség jogalapja és feltételei tekintetében azonban teljesen figyelmen kívül hagyta azt. Mivel az elsőfokú bíróság tévesen felhívott jogszabályon alapul, szükségszerűen teljes egészében megalapozatlan. A felperes hangsúlyozta, hogy az uniós jogsértésért való kártérítési felelősség feltételeit az uniós jog szerint kell vizsgálni az EUB ítélkezési gyakorlatában megjelenő értelmezés szerint. A „Köbler” ítéletben foglalt feltételek teljesülése kérdésében ugyanis csak az EUB gyakorlatának figyelembe vétele mellett adható válasz. Az alperes kellően súlyos jogsértése abban állt, hogy egy másik tagállami háttérű felperes részvételével folytatott alapügyben a végső fokon eljáró alperesi bíróság mind a magyar, mind az uniós jog szerint nyilvánvalóan helytelenül és a magyar jogirodalommal és ítélkezési gyakorlattal ellentétesen és a felperes hátrányára értelmezte a felszámolónak a Csődtv. 54. §-a szerinti felelősségének feltételeit és ezáltal arra a téves következtetésre jutott, hogy a felszámolási vagyoni csökkenésének hiányában a felperest kár nem érte. Az ítélkezési tevékenységgel megvalósított jogsértés kellően súlyos mivolta több tényező alapján ítélhető meg, így figyelembe kell venni a megsértett jogszabály egyértelműségének és pontosságának fokát, a jogsértés szándékosságát, a jogi hiba menthetőségét, illetve hogy az eljáró bíróság eleget tett-e az előzetes döntéshozatalra utalás kötelezettségének. Az uniós jog megsértése kellően súlyosnak minősül, hogy ha a határozat meghozatala az EUB e tárgyban kialakított ítélkezési gyakorlatának nyilvánvaló megsértésével történt. Az alperes súlyos jogsértése azáltal valósult meg, hogy az EUB ítélkezési gyakorlata ismeretében elutasította a felperes felszámolóval szembeni kártérítési keresetét, illetve hogy a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelemnek nem adott helyt. Az alperes megsértette a felperesnek a letelepedéshez és a vállalkozás szabadságához fűződő

jogát, ideértve a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. Az EUMSZ 49-55. cikke szerinti szabad letelepedés elve a felperesi fióktelep magyarországi tevékenységére is vonatkozik. Az EUMSZ 49. cikkének első bekezdése értelmében a szabad letelepedésre vonatkozó minden korlátozás tiltott, a letelepedés szabadságát akadályozó vagy azt kevésbé vonzóvá tevő korlátozás csak rendkívül szigorú feltételek mellett alkalmazható. A felszámolóval szembeni kártérítési igénynek az alperesi törvényszék általi elutasítása a felperesi fióktelep letelepedési szabadsága jogellenes korlátozásának tekintendő, mivel az alperesi törvényszék köteles lett volna megtenni a megfelelő intézkedéseket a felperesi fióktelep alapvető szabadságjogait korlátozó harmadik felek által elkövetett cselekmények orvoslása érdekében. A letelepedés szabadságának indokolatlan korlátozását, illetve sérelmét jelenti ugyanis, ha az Európai Unió tagállamában székhellyel rendelkező társaság leányvállalata, illetve fióktelepe mint hitelező nem érvényesíthet kártérítési igényt, ha egy felszámoló indokolatlanul és jogszabálysértően megtagadja a hitelezői igény nyilvántartásba vételét és ezzel a hitelezőnek felesleges költségeket okoz. Amennyiben a perköltség és ezen belül az ügyvédi munkadíj megtérítésére vonatkozó magyar szabályozás a gyakorlatban arra vezet, hogy a felperes csak szimbolikus összegű költség megtérítésére tarthat igényt, másrészt viszont költségeinek megtérítését méltányos és arányos mértékben nem követelheti a másik féltől, úgy az ilyen jogértelmezés közérdeken alapuló kényszerítő indokokkal nem igazolható. Az alperesi bíróság megsértette továbbá a felperesnek az Alapjogi Charta 47. cikkében írt hatékony jogorvoslathoz való jogát. Az EUB ítélezési gyakorlatából következően a nemzeti jogszabályok nem eredményezhetik, hogy az uniós jog által biztosított jogok gyakorlása lehetetlenné vagy aránytalanul nehezebbé terhesebbé váljon. Az alperes eljárása folytán sérült a felperesnek az egyenértékűség elvéből fakadó joga is. Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdése szerinti lojális együttműködés elvéből következően az uniós jogból eredő jogok védelmére vonatkozó keresetekre irányadó eljárások nem lehetnek kevésbé kedvezők, mint a tisztán tagállami jogon alapuló igényekre vonatkozó eljárási szabályok. Az alperes a Csődtv. 54. §-a szerinti szabályt azonos tételes jogi rendelkezés mellett eltérően alkalmazta annak függvényében, hogy az magyar illetőségű vagy másik tagállambeli társaságot érint. Az egyenértékűség elvét az is sérti, ha egy jogszabály szövege önmagában még nem diszkriminatív, de alkalmazása ténylegesen diszkriminációt eredményez. A felperes kifejtette továbbá, hogy a kártérítési keresetével összefüggésben a kár és az okozati összefüggés fogalmát is az uniós jog alapján kell értelmezni. Ebben az értelemben a felperes által érvényesíteni kívánt perköltségek meg nem térült kárnak minősülnek, amelyek megtérítésére a felszámoló a vonatkozó uniós és magyar kárfelelősségi szabályok szerint köteles lett volna. Mindez a teljes kártérítés elvéből és a releváns uniós jogi előírásokból is egyértelműen következik, a kár részeként a jogérvényesítési költségeket is meg kell téríteni. A nemzeti eljárási szabályok alkalmazása az EUB következetes ítélezési gyakorlata alapján nem eredményezheti azt, hogy az uniós jog által biztosított alapszabadságok és a hatékony jogvédelem gyakorlása lehetetlenné vagy aránytalanul nehezebbé váljon. Az EUB ítéleteiben kimondta, hogy a nemzeti jognak biztosítania kell a teljes kár megtérítését kamatokkal együtt, felső korlát nélkül, a teljes kártérítés elve szerint. Az uniós értelemben vett kárfogalomnak szükségszerűen magában kell tehát foglalnia a jogérvényesítési költségeket is, amelyek az eljárás során nem térülnek meg. Amennyiben a magyar jog erre nézve más szabályozást tartalmazna, úgy ezzel szemben az uniós jog elsőbbségének elve alapján az EUB által kifejlesztett kárfogalomnak kell érvényesülnie. Uniós jogi alapon tehát nem fogadható el olyan értelmezés, amely szerint egy felszámoló jogellenes magatartással okozott jelentős költségeket ne kellene megtéríteni a károsult részére. Az okozati összefüggés körében az EUB gyakorlata alapján abból kell kiindulni, hogy a kártérítés feltételei nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint a nemzeti jog alapján támasztott igények esetében megkövetelt okozatosság esetében, illetve nem tehetik lehetetlenné vagy rendkívül nehezzé a kártérítés elérését. A „Brasserie du pêcheur” és a C-140/97. számú „Rechberger” ügyben kifejtettekből következik, hogy csak azokban az esetekben nem áll fenn közvetlen okozati összefüggés az uniós jogsértés és a felmerült kár között, ha a kár csak távoli következményként

merül fel, vagy azt főként a felperes saját mulasztása okozta. Az uniós ítélkezési gyakorlata alapján megkövetelt okozatosság hasonlatos a magyar bíróságok által alkalmazott adekvát kauzalitás elvéhez, az azonban tágabban értelmezendő. Az alperesben az alperes a felperes kártérítési keresetét az uniós jog jogellenes mellőzésével utasította el, ezért az alperes magatartása és a felperest ért kár között nyilvánvalóan fennáll az uniós jog által megkívánt közvetlenség és ezáltal az okozati összefüggés.

A felperes az elsőfokú eljárás során előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet változatlanul fenntartotta, illetve azt a „Köbler” ítélet értelmezésére vonatkozó további kérdéssel kiegészítette.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján. Előadta, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalában nem vett részt olyan bíró, akivel szemben kizáró ok állt volna fenn, és az elsőfokú bíróság ítélete érdemben is helytálló. A felperes az elsődleges fellebbezési kérelmének indoklásában összemosza a kizárást megtagadó végzés megváltoztatása iránti kérelme, illetve az ítélet hatályon kívül helyezése iránti fellebbezési kérelme alapjául megjelölt indokait. A felperes által állított eljárásjogi tévedések bizonyítottságuk esetén sem a bíró elfoglaltsága kérdése körében értékelendők. Olyan körülményt, amelyből az eljáró bíró elfoglaltságára ésszerűen és tárgyilagos szemlélettel is következtetni lehet, a felperes sem jelölt meg. A felperesnek a tájékoztatási kötelezettség megsértésére alapított fellebbezési előadásával összefüggésben az alperes kiemelte, hogy az 1/2009. (VI. 24.) PK vélemény 3. pontja alapján a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatást a bíróságnak az eljárás olyan szakaszában kell megadnia, amikor a bizonyítandó tények már ismertek és megállapítható, hogy a fél nincs kellőképpen tisztában bizonyítási kötelezettsége tartalmával. A perbeli esetben legkésőbb az alperes ellenkérelmének előterjesztését követően a bizonyítandó tények ismertek voltak és a jogi képviselővel eljáró felperes nyilatkozatai alapján nyilvánvalóan tisztában volt bizonyítási kötelezettsége tartalmával. Az 1/2014. (VI. 30.) PK vélemény alapján a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség esetleges megsértése önmagában egyébként sem szolgálhat alapul az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére. Amennyiben pedig az elsőfokú bíróság tájékoztatása hiányos volt, a helyes tájékoztatást a másodfokú bíróság köteles megadni, és azzal kapcsolatban a megfelelő nyilatkozatok megtételére a felet felhívni. Az alperes előadta, hogy az elsőfokú bíróság az alapeljárás iratainak beszerzése nélkül is teljes körűen és helyesen állapította meg a releváns tényállást, amennyiben azonban az alapeljárás iratainak beszerzése a perben mégis szükséges lenne, úgy az a másodfokú eljárás keretében is pótolható. A felperes jogi képviselőjét egyébként az alperesben is ugyanazon ügyvéd látta el, így az alperesben keletkezett iratok nyilvánvalóan rendelkezésére álltak, azok csatolása ezért a felperest terhelte. Az alperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete megfelelt a jogszabályi követelményeknek, az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét nem sértette meg, a tényállást helyesen és teljes körűen állapította meg, valamint megjelölte a releváns jogszabályi rendelkezéseket, amelyekre döntését alapította. Az alperes fenntartotta az álláspontját, amely szerint az EUB gyakorlatából nem következik, hogy az alperesi bíróság kártérítési felelősségét a Ptk. 349. §-ában írt feltételek vizsgálatát félretéve csak a „Köbler” ítéletben kimunkált kritériumok szerint kellene vizsgálni. A „Köbler” ítélet 62. pontja szerint az ítéletben írt három feltétel teljesülése esetén az adott államnak a nemzeti jog felelősségi szabályainak keretei között kell az okozott kár következményeit orvosolnia azzal, hogy a károk megtérítésére vonatkozó nemzeti jogszabályok által meghatározott feltételek nem lehetnek kedvezőtlenebbek, mint amelyek a hasonló jellegű nemzeti jogon alapuló igényekre vonatkoznak, valamint nem lehetnek olyanok, hogy a gyakorlatban lehetetlenné vagy rendkívül nehézvé tegyék a kártérítés megszerzését. A Ptk. kárfelelősségi szabályai az itt kifejtett egyenértékűség és tényleges érvényesülés elvének megfelelnek, tehát a felperes kártérítési igényét a „Köbler” ügyben

meghatározott feltételek fennállása esetén is a nemzeti jog felelősségi szabályainak keretei között kell megítélni. Az alperes előadta, hogy az alapeljárásban eljáró bíróságok a vonatkozó anyagi és eljárási szabályok betartásával jártak el, ezért a kártérítési felelősségük jogellenes magatartás hiányában sem állapítható meg. A bírósági jogkörben okozott kárfelelősséghez kirívó jogalkalmazói jogszabálysértés és ezzel okozati összefüggésben álló kár bekövetkezése szükséges. Nincs olyan közösségi jog által előírt közvetlenül alkalmazandó szabály, amely a felszámolóval szemben érvényesített kártérítési felelősség mértékét, körét szabályozná, és amelyet az alapperben alkalmazni kellett volna. A Csődtv. kártérítési felelősséget korlátozó rendelkezése nem valósítja meg a letelepedés és vállalkozás szabadságának korlátozását, mivel az egyenlő elbánás elvével összhangban a hazai és külföldi székhelyű vállalkozásokra azonos szabályokat állapít meg. A nemzeti jogszabály a vállalkozás honossága alapján tehát nem tesz különbséget az igényérvényesítők között, és a felperes nem támasztotta alá azt az állítását sem, hogy az alperes a jogszabály értelmezése során eltérő honosságú vállalkozások esetében eltérő tartalmú döntéseket hozna. A felperesnek a fellebbezésben előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmével összefüggésben kérte annak elutasítását, tekintve hogy a perben a bíróságnak olyan jogkérdésben kell állást foglalnia, amelyben a nemzeti jog rendelkezései irányadóak, illetve a releváns uniós jog részben egyértelmű, részben pedig az EUB általi értelmezése korábban már megtörtént.

A felperes előkészítő iratában az alperes fellebbezési ellenkérelmével összefüggésben kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság téves álláspontja folytán nem a felperes által felhívott uniós jognak az uniós jogsértésért való kártérítési felelősségre vonatkozó előírásai, hanem a magyar jognak a bírósági jogkörben okozott kárért való felelősség szabályai alapján bírálta el a felperes keresetét, ezért az elsőfokú ítélet egyebek mellett a kereseti kérelmen való túlterjeszkedés és az ítélet teljessége elve megsértésének tilalmába is ütközik. Az elsőfokú bíróság ugyanis arról nem döntött, hogy a felperest az uniós jog alapján megilleti-e a kártérítés, hanem ehelyett arról döntött, hogy a felperest a bírósági jogkörben okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezések alapján nem illeti meg kártérítés, holott erre vonatkozóan a felperes nem kérte az elsőfokú bíróság döntését. A felperes álláspontja szerint a per központi kérdése, hogy a Csődtv. 54. §-a a magyar, de különösen az uniós jog fényében értelmezhető-e olyan szűkítő módon, mint ahogyan azt az alperes tette, és amennyiben nem, ez megalapozza-e az alperesnek az uniós jog szerinti kártérítési felelősségét. Az alperes és az elsőfokú bíróság arra a joggyakorlattal és a jogirodalommal ellentétben álló, teljesen tarthatatlan eredményre jutott, hogy a felperest csak akkor érhetne volna kár, ha a felszámoló magatartásával összefüggésben a felszámolási vagyon is csökkent. E jogértelmezés oda vezet, hogy a felszámolót minden felelősség alól mentesíti. Ez az értelmezés sérti az uniós jogot is, ugyanis ugyanannak a jogszabálynak eltérő értelmezése attól függően, hogy a tényállás tisztán nemzeti vagy részben uniós jogi relevanciával bír, a lehető legsúlyosabb mértékben ütközik az uniós jogi egyenértékűség elvébe. Az elsőfokú bíróság tévesen utalt arra, hogy a Csődtv. 54. §-ával összefüggésben a bíróságot mérlegelési jogkör illetné, holott a bíróságnak a jogszabályt nem mérlegelni, hanem értelmeznie kell. A Csődtv. 54. §-át nem az alperesnek vagy az elsőfokú bíróságnak kellett volna elsőként értelmeznie, hiszen ezt már megtette a miniszeri indokolás, a joggyakorlat és a jogirodalom. Amint azt a felperes a per során már részletesen előadta, a Csődtv. 54. §-ának helyes értelmezése az alperes általi értelmezéshez képest éppen ellenkező eredményre vezet, nevezetesen arra, hogy a felszámoló felelősségének az adós vagyonához való kapcsolása a felszámoló felelősségének pusztán időbeli korlátozását jelenti, amely egyébként is csak a felszámolási vagyon csökkenésével járó jogellenes felszámolói magatartások esetére alkalmazható. A felperes álláspontját támasztja alá a BH 2009.185., a BDT 2000.98. és a BDT 2003.783. számú eseti döntés is, amelyek szerint a felszámolónak a felszámolás lebonyolításával összefüggésben tanúsított jogellenes magatartásával okozott kárért a felszámolási vagyon alakulásától függetlenül

felelnie kell. A jogirodalomban **K. G.** és **J. L.** álláspontja is azt támasztja alá, hogy Csődtv. 54. §-a semmiképpen sem fogható fel valamiféle felelősségkorlátozó rendelkezésnek. **J. L.** tanulmánya a perben azért bír különös jelentőséggel, mert abban éppen az alperesi bíróság által hozott ítéletet teszi vizsgálata tárgyává, kiemelve annak nyilvánvaló tévedéseit. A Csődtv. 54. §-ának a felperes által előadott értelmezését támasztja alá a Csődtv. rendelkezéseinek alapjául szolgáló német és osztrák szabályozás is. Mindehhez képest az elsőfokú bíróság a felperes által bemutatott részletes eseti jogirodalmi, rendszertani és történeti módszerekkel elvégzett jogszabály-értelmezést teljes körűen figyelmen kívül hagyta, és azzal szemben a téves alperesi értelmezést fogadta el. A felperes kiemelte továbbá, hogy az alperesnek a Csődtv. 54. §-ára vonatkozó értelmezése az uniós jogi alapszabadságokba és alapelvekbe, az uniós jogi diszkrimináció tilalmára vonatkozó követelményekbe és a hatékony jogorvoslatra vonatkozó uniós szabályokba ütközik, továbbá sérti az uniós jogi egyenértékűség elvét.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése alaptalan.

Az ítéltábla a felperesi fellebbezés alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy indokolt-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése a Pp. 252. §-a alapján. A Pp. 252. § (1) bekezdésére alapított hatályon kívül helyezési okot illetően nem állapítható meg, hogy az elsőfokú eljárásban kizárt bíró járt volna el, mert a felperes olyan eljárási szabálysértésekre hivatkozással állította a az eljáró bíró elfoglaltságát, amelyek nem valósultak meg.

Az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (2) bekezdésére alapított hatályon kívül helyezésének a lényeges eljárási szabálysértés mellett további, konjunktív feltétele az eljárás megismétlésének szükségessége [1/2014. (VI. 30.) PK vélemény]. Az elsőfokú eljárásban nem történt a Pp. 252. § (2) bekezdése szerinti lényeges eljárási szabálysértés, különösen olyan nem, amely az elsőfokú eljárás megismétlését tenné indokolttá. A Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség abban az esetben terheli a bíróságot, ha a jogvitában van bizonyításra szoruló tény. A Pp. 163. § (2) bekezdése alapján amennyiben a fél az ellenfele által tett tényelőadást nem vonja kétségbe, azt a bíróság további bizonyítás nélkül valónak fogadhatja el, így ebben az esetben nincs szükség a bizonyítási teherről szóló tájékoztatásra sem. A felperes által a keresetlevélben előadott tényállást az alperes nem vitatta, tehát a perben az elsőfokú bíróságnak nem ténykérdésről, hanem jogkérdésről kellett állást foglalnia, amellyel kapcsolatban a bíróságnak semmilyen tájékoztatási kötelezettsége nem volt. A Pp. 3. § (3) bekezdése ugyanis nem értelmezhető úgy, hogy a jogi képviselővel eljáró felet az alkalmazandó anyagi jogról tájékoztatni kellene. Mivel az elsőfokú bíróságnak jogkérdésben kellett döntenie, az elsőfokú eljárásban a Pp. 141. § (6) bekezdése alkalmazásának sem volt helye, és ezen okból nem kerülhet sor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján. A felperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság megsértette volna a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét, mert ezen az alapon csak akkor kerülhet sor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, ha az ítéletből nem derül ki, hogy az elsőfokú bíróság az döntését mire alapította. Önmagában az a körülmény, hogy a felperes nem ért egyet az elsőfokú bíróság által kifejtett jogi indokokkal, nem ad alapot az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére. Az ítéltábla kiemeli továbbá, hogy a bíróságnak nem a felek által felvetett egyes az ügy szempontjából irreleváns jogi kérdések megválaszolása, hanem a perbeli jogvita érdemi elbírálása a feladata. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését az sem indokolja, hogy az elsőfokú bíróság az erre irányuló felperesi indítvány ellenére nem intézkedett az alapíratok beszerzése iránt, mert a felperes az általa lényegesnek tartott valamennyi iratot becsatolta, és a felek

között az elsőfokú eljárásra vonatkozó ténybeli vita nem volt, ezért az iratbeszerzés érdekében az elsőfokú eljárás megismétlése szükségtelen lenne.

Az elsőfokú bíróság tehát eljárási szabályt nem sértett, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt sem ok, sem lehetőség.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéletábra a döntésével is egyetértett, annak jogi indokait – a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel – az alábbiak szerint pontosítja, illetve egészíti ki.

A perbeli jogvita elbírálása során mindenekelőtt az uniós jog alkalmazásának kérdését illetően kellett állást foglalni. Az ítéletábra álláspontja szerint az ügyben uniós jog alkalmazásának nincs helye, ezért nincs is olyan releváns uniós jogszabály, amelyet a bíróságnak értelmeznie kellett volna. A perben releváns jogkérdésként azt kellett eldönteni, valamely bírósági eljárásban meg nem térült igényérvényesítési költség olyan, a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti kárelhárítási, illetve kárenyhítési költségnek minősül-e, amely az előzményi eljárás lezárását követően önálló kártérítés iránt indított perben eredménnyel érvényesíthető. A perköltség és a kártérítés viszonyát illetően sem uniós jogszabály, sem EUB ítélet nem született, ilyet a felperes sem jelölt meg, az EUMSZ letelepedés szabadságáról szóló 49. cikke sem érinti ezt a kérdést. A felperes akkor hivatkozhatott volna eredménnyel a 49. cikk megsértésére, ha az abban biztosított alapszabadság a perbeli tényállással objektív alapon összefüggésbe lett volna hozható. Önmagában az a körülmény, hogy a felperesnek mint Magyarországon bejegyzett, jogi személyiséggel rendelkező fióktelepnek jogvitája keletkezik más társasággal, a felszámolóval vagy éppen a bírósággal, nem érinti a letelepedés szabadságát. A perben nem merült fel olyan többlételezési elem, hogy a felperes azért lett volna pervesztés a kártérítési alapperben, mert az alperesi bíróság a hátrányos megkülönböztetés tilalmát sértve járt volna el. Nincs a Csódtv. 54. §-ára vonatkozó uniós norma sem, amely a felszámoló kártérítési felelősségét uniós szinten egységesen szabályozná. A perben a felperes által hivatkozott 93/37/EGK és 2004/18/EK irányelvek sem alkalmazandók, mert a per tárgya nem közbeszerzési eljárásra vonatkozott. Mindebből következik, hogy a perben nincs uniós jog értelmezését igénylő kérdés, ezért az EUMSZ 267. cikke szerinti feltételek hiányában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére sem volt szükség. A per eldöntése szempontjából egyébként nincs relevanciája, hogy a felperes igényét a kártérítési felelősség uniós vagy a magyar jog szerinti feltételei alapján kell-e elbírálni, mert az EUB által a „Köbler” ítéletben kifejtett elvek és a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti konjunktív feltételek között nincs érdemi különbség.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból következően a felperes több személy közreműködését vette igénybe szerződés alapján abból a célból, hogy az A. Kft. „f.a.”-val szemben fennálló hitelezői igényének nyilvántartásba vételét a felszámolási eljárásban elérje. A felperes a Ptk. 349. § (3) bekezdése alapján azt a perköltséget érvényesítette kárként, amely a kártérítési perben pervesztességéből következően érte. A kereset elbírálása során a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdését és a 339. § (1) bekezdését együtt kellett alkalmazni. A Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti kárfelelősség speciális feltétele, azaz hogy a kár rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható, illetőleg a kár elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőségeket a károsult kimerítette, a perbeli esetben teljesül, mert a felperes a kártérítési perben az elsőfokú ítéletet megfellebbezte.

Az ítéletábra kifejti, hogy a bírósági jogkörben okozott károkért való felelősség megállapítása körében az uniós jognak annyiban kell jelentőséget tulajdonítani, hogy a „Köbler” ügyben hozott ítélet alapján a belső jogi tényállású ügyekben a bíróság kártérítési felelőssége nem zárható ki azzal, hogy egy jogerős ítélet szerinti érdemi döntés helyessége egy utóbbi kártérítési perben nem vizsgálható, mert a „Köbler” ítélet indokolása szerint a bíróság nyilvánvaló tévedése alkalmas a

kártérítési felelősség megalapozására. Ez az érvelés a belső jogi tényállású ügyekben is alkalmazandó, hiszen nem lehet alkotmányos alapja az uniós jogot és a belső jogot sértő bírósági döntés jogkövetkezményei megkülönböztetésének. A bíróság kárfelelősségének vizsgálatát a Pp. 229. § (1) bekezdése sem akadályozza, mert az alapperben nem ugyanazok a peres felek, így az alapperben hozott ítéletnek a bíróság ellen indított kártérítési perben nincs jogerő hatása. A Pp. 4. § (1) bekezdéséből pedig az következik, hogy az alapperben hozott jogerős ítélet jelen perben a bíróságot nem köti.

A felperes álláspontja szerint az alapperben hozott jogerős döntés azért téves, mert a bíróság Csódtv. 54. §-át tévesen értelmezte és helytelenül alkalmazta. A felperes kárát azonban nem az alapperben hozott jogerős ítélet indokolása, hanem kizárólag a keresetet elutasító döntés okozhatta. Ha tehát az alapperbeli ítélet indokolása téves, de a döntés egyébként helytálló, akkor az bírósági jogkörben okozott kárért való felelősség alapja jogellenesség hiányában nem lehet.

Az ítélőtábla megállapította, hogy az alapperben hozott döntés érdemben nem téves, tehát kártérítés alapjául sem szolgálhat. A felperes a felszámolási eljárásban ügyvéd mellett további személyeket is megbízott a hitelezői igényei bejelentése és a felszámolóval szembeni etikai eljárás lefolytatása érdekében. A megbízási szerződés alapján nyújtott szolgáltatás fejében járó díj mint ellenszolgáltatás ugyanakkor nem minősül automatikusan a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti költségben jelentkező kárnak. A megbízási szerződések tartalmáról és megkötéséről a felperes döntött, az abból eredő költségeit csak akkor érvényesítheti harmadik személlyel szemben, ha azok indokoltak és szükségesek a kár elhárításához. Bírósági eljárásban ugyanakkor csak a Pp. 75. §-a alapján perköltségnek minősülő költség megtérítésére kerülhet sor, feltéve, hogy a fél a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint pernyertesnek tekinthető, és ha annak mértékét a bíróság a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján mérlegeléssel jóváhagyja. A rendelet és a fellebbezéshez csatolt, az ügyvédi munkadíjak bíróság által megállapításáról szóló tanulmányok egyaránt azt támasztják alá, hogy a félnek nincs alanyi joga meghatározott összegű perköltségre, mert annak meghatározását a jogszabály a bíróság mérlegelésére bízta. A felperesnek tehát a megbízási szerződések megkötésekor tisztában kellett lennie azzal, hogy a megbízási díjak megtérülése bizonytalan, így azok megfizetését a felperes csak saját kockázatára vállalhatta.

Miután az alapperben hozott döntés nem téves, az alapperben pereszes felperes a Pp. 78. §-a alapján a további összesen 10.000 eurós perköltségre sem tarthatott alappal igényt. Az ítélőtábla rámutat, hogy amennyiben a felperes az alapperben pernyertes lett volna, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletre tekintettel akkor sem érvényesíthetett volna a pertárgy értékével azonos összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltséget.

Téves tehát az a felperesi álláspont, amely szerint az igényérvényesítésnek a korábbi eljárásban meg nem térült költsége a következő perben kártérítés címén alappal lenne követelhető, és hogy a felperest szerződések alapján terhelő díjat harmadik személyek feltétlenül megtéríteni lennének kötelesek. A kifejtettekre tekintettel a Csódtv. 54. §-a értelmezésének a perben nincs jelentősége, így arról az ítélőtáblának nem kellett állást foglalnia.

Az ítélőtábla a kifejtettekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ugyanakkor az alperes a másodfokú eljárásban perköltség-igényt nem érvényesített. A felperes által lerótt fellebbezési illeték a pereszes felperes terhén marad.

Budapest, 2017. május 30.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Benedek Szabolcs s.k.. Kovács Mária s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: